

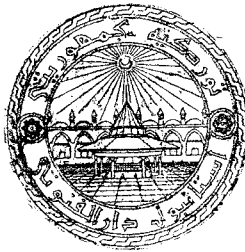
اورنجی سنہ

اورنجی صابی

دَارُ الْفُنُونِ
الشیخ فاکر الدین محمد عبد

تاریخی ، اجتماعی ، دینی ، فلسفی

تشرین اول — ۱۹۲۸

نہزادہ بائی اوقاف مطبعہ سی

۱۹۲۸

شیخ محی الدین وابن سبعین

بدالعارفته ابن سبعین غزالی ، امام الحرمین ، فارابی ابن سینا ، ابن فورك وسائرہ دن بحث ابتدکی خالدہ شیخ اکبر محی الدین عربی دن ہیچ بحث ایتیمور حالبوکہ شیخ اکبر (۶۳۳) سنہ سنده یعنی ابن سبعین اون دو قوز یاشنده ایکن وفات ایتشددر کرچه شیخ اکبر (۵۹۸ هـ) ده یعنی ابن سبعین دو غمادن اول اندلسی ترک ایتمش ایسه ده بالاخره شرقه هجرتله حیاتنک قسم مهمنی شام مصر، مکده امرار ایدن ابن سبعینک (فتوحات مکیه) کبی وحدت وجود نظریه سنک یکانه مأخذ لرندن بری وبلکه برنجیسی اولان بر کتابک مؤلفی بولنان محی الدین بن عربی دن خبری اولماماسی پک غریبدر .

ابن سبعینک دیکر اثرلرینی تماماً کورمدیکمز ایچین اونلرده شیخ اکبردن بحث ایدوب ایتدیکنی بیله میورم ...!

فقهادن ، متصوفه دن ، فلاسفه دن برچوقلرینک کیمینک لهنده کیمینک علیهنده اوزون اوزون بحثلری حاوی اولان (بدالعارف) ده له ویا علیهنده محی الدین عربی دن ده بحث ایتسی لازم ایدی . حالبوکہ مذکور کتابده محی الدین دن باحث ایکی کله بیله کوزه چار پمایور ؟..

عجبا ابن سبعین شیخ اکبری و اثرلرینی بیلمیورمی ایدی ؟.. کندیسنک خاص تلیندی (ابن هود) ک شیخ اکبری و آثارینی بیلدیکنی ابن هودی یقناً طانیان ابن تیمیه روایت ایدیور . یوقارده نقل ایتدیکمز وجهله (ابن هود ابن سبعینی ابن عربی به تقدیم و تفصیل ایدردی دیور .

ابن هودک شیخ اکبره و اثرلرینه صوکرادن مطلع اولماسی احتمالی قبول ایدم ! . شیخ صفی الدین هندی وقاضی ابن دقیق العید وسائرہ کبی ابن سبعین ایله مناظره ومباحثه بولنان چوق کسه لرشیخ اکبری طانیورلر له ویا علیهنده هر نه ایسه بر فکده مالک بولنیورلردی . بوکا رغماً ابن سبعینک (بدالعارف) ده محی الدین دن بحث ایتمه سی چوق غریبدر ظن ایدیورم .

حتی آنفاً بیان اولدینی وجهله ابن سبعین تلیندی (یحیی بن احمد) (لایزال من اهل المغرب

ظاہرین علی الحق : مغرب اہالیسی ایچندہ قیامتہ قادر حق اوزرینہ ظاہر اولہ حق کسہلر اکسیک اولیہ جقدر) دیہ بر حدیث روایت ایدیور مغربده حق ایله ظاہر اولان ابن سبعیندن باشقا کیم واردر دیور عجبا اوده استادی کی اوجوارده ظهور ایدہن بر چوق علما و فضالان قطعاً نظر مغربده دوغان بو عرفان کونشینی، شیخ اکبری بیلیموری ایدی یوقسہ محمد علیہ السلام وارث کمالانی اولاراق یالکمز ابن سبعینی طانیان بو ذات شیخ اکبری بیلیمکی ایستہ میوردی ؟ .. بوسؤالک جوانی ویرمک چوق مشکلدیر .

ابن تیمیہ ابن سبعینک شیخ اکبردن متأثر اولدیغی سویلیور . وحدت وجود نظریہ سیلہ علاقہ سی اولمادیغی قبول ایتسہک بیلہ شیخ اکبر وابن سبعینک اثرلری کوزدن کچیردیکی محقق بولنان وهیچ شہہ سز بویوک برمدقق و محقق اولان ابن تیمیہک سوزنده ہر حالده بروجہ حق واردر .

ہپ بونلرک جوانی ، اگر ابن سبعین شیخ اکبری و اثرلری بیلور ایدیسه کندی نفسنہ فوق العادہ اعتمادی دولایسیلہ شیخ اکبری رقیب کورمکہ بیلہ تحمل ایدہ مدیکندن (بدالعارف) دہ ابن عربی دن بحث ایتمہ مشدر یا خود اسمنی ایشندی ایسہ دہ اثرلری مطالعہ یہ اہمیت ویرمدی دینہ بیلیر .

ابن سبعین ایلہ شیخ محی الدین بر چوق یرلردہ بری برلرندن آیریلرر مثلاً غزالی حقندہ ابن سبعین علومده ادراکی اورو محک آغندن داھا ضعیفدر دیدیکی حالده شیخ فتوحاتک (۵۵۸) نجی باندہ اللہ تعالی نک (لیس کشلہ شی) قولی فہم ایدنلر قطعاً ذات بارینک کنہ و حقیقتی ادراکہ چالیشازلر ابو حامد غزالی رحمہ اللہ بدایت حالندہ منطق قاعدہ لری ایلہ ذات باری بی ادراکہ چالیشان کسہ لرہ اشتراک ایتمشہ دہ بالاخرہ بوفکرندن رجوع ایتمشدر دیور .

دیگر بریردہ حجۃ الاسلام غزالی نک (لیس فی الامکان ابدع مما کان) سوزندن دولانی بر چوق کیمسہ لر امام غزالی بی تشنیع ایتمشلر سہ دہ حق سزدلر امامک بومقالہ سندہ کی معنا غایت واضحدر دیور غزالی نک علومده کی ادراکی اورو محک آغندن ضعیفدر دین ابن سبعینک حلافی اولاراق حجۃ الاسلام ابو حامد غزالی بی مدح و ثنا ایلور .

ابن سبعینک حروفیلکی ایلہ شیخ اکبرک حروف بحی آراسہ ندہ دہ فرق واردر ابن سبعین حروفلرہ عددی بر قیمت دہ ویرہ رک اونلردن بر طاقم معانی استخراج ایتمکہ اوغرا شیرہ ادریس علیہ السلامہ اسناد ایدیلہن سفر ادریس شرحی و کتاب حروف الوضیہ سی ہپ

نو وادیده در . شیخ اکبرك حروف بختنده ایسه ابجد جیلک یوق کی در او یالکز حروف لفظیه یی باشقا بر شکله تقسیم ایدر امتلردن بر امت اولارق قبول ایدرک حروف لفظیه نك کیمی نجی ، کیمی رسول ، کیمی ولی کیمی پادشاه کیمی وزیر کیمی صالح کیمی فاسق کیمی . و من کیمی کافر دیه تقسیم ایدر انانلر آراسنده کی تشکیلات اجتماعیه مشابه بر تشکیلات یاپار بونده بزم آکلامادیغمز عجیب وشایان استغراب بر طاقم معانی بیان ایدر حق فتوحاتك ۲۷ نجی باینده حروفات لفظیه هواده تشکل وتجسد ایدر . اوزمان حروفات لفظیه روحلری تعلق ایدر بوضوورتله ذی روحلر زمره سنه داخل اولان حروفات لفظیه حق تسبیح ایدر حروف رقیه خلافت خروف لفظیه موت یوقدر الی الابد فضاذه باقیدر دیور .

بلکه ابن سبعین حروفیلکده محی الدینه مشترکدر فقط طریزی و تلقیلری باشقا باشقادر .

ابن سبعین قبر عذابك ، نعیم جنت ، عذاب جهنمك یالکز روحانی اولدیغنه قائلدر شیخ اکبرك ایسه جسمانی و روحانی اولدیغنه ایمانی واردر حق روحانیدر دینلری هیچ سومن و تجهیل ایدر واونلره قارشى پك مشهور اولان شو شعری ایراد ایدر .

زعم المنجم والطیب كلاها
لن يحشر الاجساد قلت اليكما
ان صح قولكما فلمست بضائر
او صح قولي فالحسار عليكما

منجم وطیب هرايكییده اجساد حشر اولمیه جقدر زعمنده بولندیلر بنده دیدمكه عجله ایتمكز طوریکز اگر سزك سوزیکز دوعری چیقارسه بکا بر ضرر یوقدر یوق اگر نم سوزم یعنی حشر جسد مع الروح ایسه خسار سزك اوزریکزه در .

ابن سبعین نبوتك کسی اولدیغی اعتقادنده اولدیغی حالدده شیخ اکبر فتوحاتك ۹۹ نجی باینده نبوتك کسی اولمایوب وهی اولدیغی صراحة ذکر ایدیور .

عبدالباقی

